

«ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ»

Спеціальність: 121 «Інженерія програмного забезпечення»

Обов'язкова дисципліна: загальної підготовки

Циклова комісія: загальної підготовки

Викладач: Власова Тетяна Анатоліївна

Вивчається: у восьмому семестрі (четвертий курс)

Обсяг: 90 годин, із них аудиторних занять — 36, самостійної роботи студентів — 54

Підсумкова форма контролю: залік

Консультації: здійснюються викладачем впродовж семестру згідно з розкладом

Дисципліна базується на знаннях та вміннях, отриманих здобувачами фахової передвищої освіти при вивченні дисциплін «Правознавство», «Історія України та української культури» спеціальності 121 – Інженерія програмного забезпечення.

Мета дисципліни

Мета дисципліни «Основи філософських знань» передбачає засвоєння студентами специфіки філософського осягнення дійсності, збагачення їхньої гуманітарної культури, формування філософської свідомості та способу мислення, розширення світоглядних меж.

Завдання дисципліни

Завдання дисципліни «Основи філософських знань» передбачають:

- 1) ознайомлення студентів зі специфікою філософського світоглядного освоєння людиною дійсності, історією виникнення і розвитку філософських ідей, із філософськими концепціями, основними теоретичними проблемами філософії та її поняттєвим апаратом;
- 2) формування культури філософського мислення, світоглядної та методологічної культури користування мудрістю, накопиченою людством за всю історію існування;
- 3) розвиток вміння аналізувати світоглядні проблеми на підставі критичного залучення масиву аргументів щодо тих чи інших філософських концепцій, явищ і процесів навколишньої дійсності;
- 4) навчання навикам зіставлення філософських, світоглядних ідей з практикою суспільного життя;
- 5) виховання сучасної компетентної особистості на основі гуманістичних ідеалів, національних, демократичних та громадянських цінностей.

Основні результати навчання

РН14. Розуміти предметну область, застосовувати знання у професійній діяльності

Тематика та види навчальних занять

Заняття проводяться у вигляді лекцій і практичних занять. Аудиторні заняття складаються з 28 лекційних годин та 8 практичних. Навчання передбачає опанування 7 тем.

1. Філософія як специфічний тип знання: предмет, структура, функції

Світогляд і його структура

Історичні типи світогляду

Предмет філософії та його історична динаміка. Філософія як світогляд

Основні галузі філософії

Функції філософії

2. Українська філософія: історичний та культурний контекст

Періодизація української філософії

Філософська думка княжої доби

Філософська думка українського Відродження та Просвітництва

Започаткування професійної філософії

Започаткування філософії національної ідеї

3. Метафізика та онтологія як основні стратегії буття в європейській філософській традиції

Філософські проблеми буття
Субстанція як відображення єдності світу
Духовні виміри буття

4. Пізнання як культурно-історичний процес отримання і трансляції знання у суспільстві

Філософська теорія пізнання
Рівні та форми наукового пізнання
Місце та роль практики у процесі пізнання
Філософська антропологія як важлива проблема сучасної філософії
Образ людини у класичній та некласичній філософії кінця XIX – початку XX століття
Концепції походження людини
Мова і свідомість
Іпостасі людського «Я»: індивід, особа, індивідуальність, особистість

5. Суспільство як система

Суспільство як самоорганізаційна система
Функціонування суспільства як природничо-історичний процес
Особа як продукт суспільного розвитку
Історичні типи соціальності

6. Культура та цивілізація

Особливості сучасних проявів культури. Суттєві ознаки культури
Поняття цивілізації. Взаємозв'язок культури і цивілізації
Національні культури та культура загальнолюдська
Глобальні проблеми сучасної цивілізації

7. Філософія науки і техніки

Предмет, проблеми та історія філософії науки і техніки
Поняття науки, техніки і технології
Зв'язок розвитку науки і техніки з розвитком суспільства
Проблема оцінки впливу техніки на розвиток суспільства
Особливості історичного розвитку науки і техніки

Оцінювання результатів навчання

В організації навчального процесу під час вивчення дисципліни застосовують підсумкову форму контролю як розрахунок середнього балу з усіх наявних оцінок. Критерії оцінювання поточних та підсумкових робіт із теоретичних питань здійснюється за критеріями, викладеними в таблиці 1. Критерії оцінювання поточних та підсумкових робіт із практичних питань здійснюється за критеріями, викладеними в таблиці 2. Якщо виконані усі практичні та контрольні роботи, підсумкова оцінка заліку виставляється автоматично. Оцінки за шкалою ECTS відповідають балам для розрахунку середнього.

Таблиця 1. — Критерії оцінювання поточних та підсумкових робіт із теоретичних питань

Оцінка за національною шкалою	ECTS	Середній бал	Критерії оцінювання
Відмінно	A	4,6-5,0	Суть питання розкрита повністю. Відповідь логічна і послідовна, проілюстрована необхідними прикладами. Здобувач демонструє високі знання понятійного апарату, вільно

Оцінка за національною шкалою	ECTS	Середній бал	Критерії оцінювання
			орієнтується в матеріалі навчальних, наукових та довідкових джерел. Вміє аргументувати судження, демонструє розвинені аналітичні навички
Добре	B	4,1-4,5	Суть питання розкрита майже повністю. Відповідь логічна і послідовна, але наведені приклади співвідносяться з викладеною теорією не в повному обсязі. Здобувач демонструє достатньо високі знання понятійного апарату, добре орієнтується в матеріалі навчальних, наукових та довідкових джерел. В більшості випадків аргументує судження, демонструє розвинені аналітичні навички
Добре	C	3,6-4,0	Основна суть питання розкрита, але є певні неточності та невідповідності. Відповідь здебільшого логічна і послідовна, але наведені приклади співвідносяться з викладеною теорією не в повному обсязі. Здобувач демонструє знання понятійного апарату на рівні вище середнього, в цілому орієнтується в матеріалі навчальних, наукових та довідкових джерел. В більшості випадків аргументує судження, демонструє достатньо розвинені аналітичні навички
Задовільно	D	3,1-3,5	Суть питання розкрита наполовину, є неточності та невідповідності. У відповіді спостерігаються логічні прогалини, непослідовність викладу матеріалу, мала кількість прикладів. Здобувач демонструє знання понятійного апарату на середньому рівні, не дуже добре орієнтується в матеріалі навчальних, наукових та довідкових джерел. В багатьох випадках аргументація суджень достатньо слабка, аналітичні навички здобувача розвинені посередньо
Задовільно	E	2,6-3,0	Суть питання розкрита частково, багато неточностей та невідповідностей. У відповіді спостерігаються виразні логічні прогалини, непослідовність викладу матеріалу, відсутність прикладів. Здобувач демонструє знання понятійного апарату на середньому рівні, слабо орієнтується в матеріалі навчальних, наукових та довідкових джерел. В більшості випадків аргументація суджень достатньо слабка, аналітичні навички здобувача розвинені посередньо
Незадовільно	FX	2,1-2,5	Суть питання фактично не розкрита, багато помилок і невідповідностей. Відповідь нелогічна і непослідовна, приклади відсутні. Здобувач демонструє низький рівень знань понятійного апарату, погано орієнтується в матеріалі

Оцінка за національною шкалою	ECTS	Середній бал	Критерії оцінювання
			навчальних, наукових та довідкових джерел. Не може аргументувати висловлені судження, аналітичні навички нерозвинені
Незадовільно	F	≤2,0	Відповідь відсутня

Таблиця 2. — Критерії оцінювання поточних та підсумкових робіт із практичних завдань

Оцінка за національною шкалою	ECTS	Середній бал	Критерії оцінювання
Відмінно	A	4,6-5,0	Завдання виконане без помилок і в повному обсязі. Здобувач проявляє глибоке розуміння сутнісних особливостей предмета навчального дослідження, демонструє високий рівень аналітичних навичок
Добре	B	4,1-4,5	Завдання виконане з незначною кількістю неточностей і в повному обсязі. Здобувач проявляє достатньо глибоке розуміння сутнісних особливостей предмета навчального дослідження, демонструє вищий за середній рівень аналітичних навичок
Добре	C	3,6-4,0	Завдання виконане з певною кількістю помилок чи неточностей і майже в повному обсязі. Здобувач проявляє достатньо глибоке розуміння сутнісних особливостей предмета навчального дослідження, демонструє вищий за середній рівень аналітичних навичок
Задовільно	D	3,1-3,5	Завдання виконане з певними помилками та не менш ніж наполовину. Здобувач проявляє достатнє розуміння сутнісних особливостей предмета навчального дослідження, демонструє середній рівень аналітичних навичок
Задовільно	E	2,6-3,0	Завдання виконане з певними помилками і лише частково. Здобувач проявляє посереднє розуміння сутнісних особливостей предмета навчального дослідження, демонструє середній рівень аналітичних навичок
Незадовільно	FX	2,1-2,5	Завдання виконане з помилками та менш ніж наполовину. Здобувач демонструє погане розуміння сутнісних особливостей предмета навчального дослідження, демонструє низький рівень аналітичних навичок
Незадовільно	F	≤2,0	Завдання не виконане

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТУРАТУРА

1. Бліхар В. С., Цимбалюк М. М., Гайворонюк М. М. Філософія: Підручник. Ужгород: Говерла, 2021. 440 с.
2. Вільчинський Ю. М., Северин-Мрачковська Л. В., Гаєвська О. Б. Філософія: Навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2019. 368 с.
3. Основи філософії / За ред. М. Ф. Шмиголя. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 412 с.
4. Петрушенко В. Л. Філософія: Курс лекцій. Київ: Каравела; Львів: Новий світ – 2000, 2002. 544 с.
5. Шепетяк О. М., Шепетяк О. Т. Філософія: Підручник. Львів: Місіонер, 2020. 784 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Бичко І., Ярошовець В., Бугров В. Філософія: Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2023. 648 с.
2. Вандишев В. М. Філософія: Навчальний посібник. Київ: Кондор, 2005. 474 с.
3. Владленова І. В., Годзь Н. Б., Городиська О. М. Вступ до філософії: Навчально-методичний посібник. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2018. 186 с.
4. Геращенко Т. Г. Філософія у стислому викладі: Навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2015. 180 с.
5. Голянич М. Ю., Москаленко Ю. М. Соціальна філософія. Хрестоматія: Навчальний посібник. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2019. 352 с.
6. Горлач М. І., Головченко Г. Т., Жиленкова І. М. Основи філософських знань: Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 1028 с.
7. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Філософія: Підручник. Харків: Право, 2013. 432 с.
8. Лузан А. Вступ до філософії: Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2023. 136 с.
9. Марущак О. В. Основи філософських знань: Курс лекцій. Миколаїв: МНАУ, 2021. 144 с.
10. Мозговий Л., Бичко І., Додонов Р. Філософія: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 456 с.
11. Найчук А. В., Ганаба С. О. Філософія історії: Навчальний посібник. Кам'янець-Подольський: Зволейко Д. Г., 2020. 204 с.
12. Нікітін Л. М. Вступ до філософії. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 256 с.
13. Петрушенко В. Л. Тлумачний словник основних філософських термінів. Львів: Львівська політехніка, 2009. 264 с.
14. Причепій Є. М., Чекаль Л. А., Черній А. М. Філософія. Київ: Академія, 2009. 592 с.
15. Приятельчук А. О., Губерський Л. В., Сайтарли І. А. Філософія: Навчальний посібник. Київ: Вадекс, 2021. 560 с.
16. Рябініна О. В., Юрченко Л. І. Філософія: Підручник. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2021. 286 с.
17. Сандюк Л. О. Філософія: Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2023. 412 с.
18. Філософський енциклопедичний словник / За ред. В. І. Шинкарука. Київ: Абрис, 2002. 742 с.
19. Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. Історія філософії. Проблема людини: Вступ до філософської антропології як мета антропології: Навчальний посібник зі словником. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 393 с.
20. Ханстантинов В. О. Філософія: Курс лекцій. Миколаїв: МНАУ, 2018. 149 с.

Політика освітнього процесу та підсумкового контролю

Активна участь у практичних заняттях, дотримання графіків здачі контрольних та індивідуальних завдань, самостійна робота здобувача при підготовці до всіх видів аудиторних занять, присутність на консультаціях може бути відзначена на підсумковій роботі додаванням від 0,5 до 1 балу. Здобувачі зобов'язані дотримуватись принципів академічної доброчесності при виконанні підсумкових контрольних робіт.

Відсутність здобувача на контрольній роботі відповідає оцінці «0». Використання підручників, посібників, конспектів лекцій, інтернет-ресурсів під час проходження поточних та підсумкових практичних робіт дозволяється. Перескладання заліку відбувається за встановленим розкладом або індивідуально за направленням навчальної частини.